זר שאינו אוכל. בקדשי קדשים: **שכן עשה בו קרב למקריב.** המוס פוסל בקרבן כדרך שפוסל בכהן: **טמא יוציא.** שלא עשה בו קרב כמקריב שאין בהמה מקבלת טומאה מחיים כשם שהכהן טמא וכתיב ויזרו ולא יחללו אלמא טמא שעבד חילו: **שמוזהרין.** שלא לעבוד טמא מוינזרו בעל מום [ט] מולא יגש: **הילא מוזהר.** זר: **אי נימא מוינזרו.** דרשא [ג] ליה להאי קרא בני ישראל להזהיר זרים כדאמר לעיל: **חילול בגופיה לחיב.** וק"ו למה לך: ה"ג **מה להלן כו' שכן לא הופרה** [ד] **בגמה.** בגמת יחיד (בגמה) בשעת היתר הבמות דתנן בפ' בתרא (לקמן קיג.) הזמן והגותר והטמא שוין בזה ובזה ובבדייתא תניא [ה] עלה דבריה ששותה במה קטנה לבמה גדולה דם מתיר ומפגל ומומין תאמר בזר שכשר בבמה כדתנן התם אלו דבריה שבין במה גדולה לבמה קטנה וקתני התם כיהון ובגבי שרת [ו] וקרלאי [ז] נמי מוכחי בגדעון ומנוח ושמואל שהקריבו בבמה [ח]: **אונן.** ילפינן לקמן מקרלאי אם עבד חילל: **שכן אסור במעשר.** דכתיב לא אכלתי באוני (דבריה כו): אונן מוזהר שלא יעבוד דכתיב בכהן גדול ומן המקדש לא יצא ולא יחלל הא אחר שלא יצא חילל: **דלמא שרי בבמה.** דגבי אונן כתיב ומן המקדש: **יושב אם עבד חילל.** לקמן ילפינן לה בפירקין [דף כג.]: **שכן פסול לעדות.** דאמרי' במס' שבועות (דף ל.) ועמדו שני האנשים בעדים הכתוב מדבר: **ומשני מיושב תלמיד חכם.** הכא [ו] מייתי לה דכשר לעדות כדאמרי' התם (שם) שבית דין חולקים לו כבוד ומושיבים אותו: [**שם יושב**]. מלינו [ז] שם [ח] יושב בעלמא שפסול לעדות משום שם יושב תאמר בשם זר שאינו נפסל לעדות משום שם זרות: **שם יושב לא פריך.** הואיל והוא יושב ת"ח דמייתי מייתי לק"ו כשר לעדות: **ומחד מהנך.** אונן או טמא או בעל מום: **ויושב דכשר בבמה מנא לן.** דלא נפרך שכן לא הותרו בבמה דהא מדשבקיה רב משרשיא לקל וחומר לבעל דאונן וטמא ובעל מוס ונקט ויושב משום הני [ט] פירכי שבקיה דלא משכחת היתר בבמה בהדיא לחד מיינייהו הכא מנליה: **לעמוד לפני ה'.** במקדש הוא דבעי' עמידה: **אונן מנלן.** דפסול כדקתני מתני': **ומן המקדש וגו'.** לעיל מייתי כתיב לאביו ולאמו לא יטמא וכהן גדול משמעי וסמיך ליה ומן המקדש וגו' כלומר אף ביום שמתו אביו ואמו אין צריך לצאת מן המקדש אלא עומד ומקריב ולא יחלל שאין הקדשים מתחללין בכך הא הדיוט שלא יצא ועבד חילו: **הן הקריבו.** הן היום הקריבו וגו'. מתשובתו של אהרן אתה לומד מה אמר לו משה מדוע לא אכלתם כו' שמא בגיך הקריבוה באניות [י] שהיו אונים על נדב ואביהוא ופסלתיה [יא] ולכך נשרפה אמר לו אהרן וכי הן הקריבו והלא הדיוטות הן ופסולין לעבודה אני הקרבתי שאמרת לי [יב] ועשה את קרבן העם וגו' ואני כהן גדול ומקריב אונן מכלל דאי אינהו אקרוב דשפיר אשתרוף ולא היה משה אומר להם מדוע לא אכלתם: **מי כתיב הא אחר כו'.** דלמא אחר נמי לא חילל ודידיה אינטריך ליה למיסרייה דלא תימא מתוך חיסודו [יא] וקדושתו יתירא הוא פסול אונן: **קסבר מפני טומאה.** שנגע בה נשרפה ולא הוחכר שם אניות לענין הקרבה והן [יג] הקריבו ה"ק הן היום הלא עדיין יום הוא והיינו [יב] אסורין בקדשים [יג] לאכול עד הערב ומתוך [יד] כך אירע בה טומאה באונס. ואיכא תנאי דפליגי לקמן (דף קא.) בהא חד אמר מפני טומאה נשרפה וחד אמר מפני אניות נשרפה שלא היו יכולין לאוכלה אפילו לערב דקסבר אניות לילה נמי אסור ואפילו נקבר המת ולפי שלא היו לה אוכלין נשרפה וכדר' יוחנן בן ברוקה דאמר בפסחים (דף פב.) גבי טמאו בעלים של פסח אף זה ישרף מיד שאין לו אוכלין ואין טעון עבור צורה: שאינו

קסבר מפני טומאה נשרפה. הוה מצי למימר כדבסמוך לתנא דבי רבי ישמעאל דקסבר מפני אניות נשרפה והן הקריבו אתי לאזהרה

זר שאינו אוכל. בקדשי קדשים: **שכן עשה בו קרב למקריב.** המוס פוסל בקרבן כדרך שפוסל בכהן: **טמא יוציא.** שלא עשה בו קרב כמקריב שאין בהמה מקבלת טומאה מחיים כשם שהכהן טמא וכתיב ויזרו ולא יחללו אלמא טמא שעבד חילו: **שמוזהרין.** שלא לעבוד טמא מוינזרו בעל מום [ט] מולא יגש: **הילא מוזהר.** זר: **אי נימא מוינזרו.** דרשא [ג] ליה להאי קרא בני ישראל להזהיר זרים כדאמר לעיל: **חילול בגופיה לחיב.** וק"ו למה לך: ה"ג **מה להלן כו' שכן לא הופרה** [ד] **בגמה.** בגמת יחיד (בגמה) בשעת היתר הבמות דתנן בפ' בתרא (לקמן קיג.) הזמן והגותר והטמא שוין בזה ובזה ובבדייתא תניא [ה] עלה דבריה ששותה במה קטנה לבמה גדולה דם מתיר ומפגל ומומין תאמר בזר שכשר בבמה כדתנן התם אלו דבריה שבין במה גדולה לבמה קטנה וקתני התם כיהון ובגבי שרת [ו] וקרלאי [ז] נמי מוכחי בגדעון ומנוח ושמואל שהקריבו בבמה [ח]: **אונן.** ילפינן לקמן מקרלאי אם עבד חילו: **שכן אסור במעשר.** דכתיב לא אכלתי באוני (דבריה כו): אונן מוזהר שלא יעבוד דכתיב בכהן גדול ומן המקדש לא יצא ולא יחלל הא אחר שלא יצא חילל: **דלמא שרי בבמה.** דגבי אונן כתיב ומן המקדש: **יושב אם עבד חילו.** לקמן ילפינן לה בפירקין [דף כג.]: **שכן פסול לעדות.** דאמרי' במס' שבועות (דף ל.) ועמדו שני האנשים בעדים הכתוב מדבר: **ומשני מיושב תלמיד חכם.** הכא [ו] מייתי לה דכשר לעדות כדאמרי' התם (שם) שבית דין חולקים לו כבוד ומושיבים אותו: [**שם יושב**]. מלינו [ז] שם [ח] יושב בעלמא שפסול לעדות משום שם יושב תאמר בשם זר שאינו נפסל לעדות משום שם זרות: **שם יושב לא פריך.** הואיל והוא יושב ת"ח דמייתי מייתי לק"ו כשר לעדות: **ומחד מהנך.** אונן או טמא או בעל מום: **ויושב דכשר בבמה מנא לן.** דלא נפרך שכן לא הותרו בבמה דהא מדשבקיה רב משרשיא לקל וחומר לבעל דאונן וטמא ובעל מוס ונקט ויושב משום הני [ט] פירכי שבקיה דלא משכחת היתר בבמה בהדיא לחד מיינייהו הכא מנליה: **לעמוד לפני ה'.** במקדש הוא דבעי' עמידה: **אונן מנלן.** דפסול כדקתני מתני': **ומן המקדש וגו'.** לעיל מייתי כתיב לאביו ולאמו לא יטמא וכהן גדול משמעי וסמיך ליה ומן המקדש וגו' כלומר אף ביום שמתו אביו ואמו אין צריך לצאת מן המקדש אלא עומד ומקריב ולא יחלל שאין הקדשים מתחללין בכך הא הדיוט שלא יצא ועבד חילו: **הן הקריבו.** הן היום הקריבו וגו'. מתשובתו של אהרן אתה לומד מה אמר לו משה מדוע לא אכלתם כו' שמא בגיך הקריבוה באניות [י] שהיו אונים על נדב ואביהוא ופסלתיה [יא] ולכך נשרפה אמר לו אהרן וכי הן הקריבו והלא הדיוטות הן ופסולין לעבודה אני הקרבתי שאמרת לי [יב] ועשה את קרבן העם וגו' ואני כהן גדול ומקריב אונן מכלל דאי אינהו אקרוב דשפיר אשתרוף ולא היה משה אומר להם מדוע לא אכלתם: **מי כתיב הא אחר כו'.** דלמא אחר נמי לא חילל ודידיה אינטריך ליה למיסרייה דלא תימא מתוך חיסודו [יא] וקדושתו יתירא הוא פסול אונן: **קסבר מפני טומאה.** שנגע בה נשרפה ולא הוחכר שם אניות לענין הקרבה והן [יג] הקריבו ה"ק הן היום הלא עדיין יום הוא והיינו [יב] אסורין בקדשים [יג] לאכול עד הערב ומתוך [יד] כך אירע בה טומאה באונס. ואיכא תנאי דפליגי לקמן (דף קא.) בהא חד אמר מפני טומאה נשרפה וחד אמר מפני אניות נשרפה שלא היו יכולין לאוכלה אפילו לערב דקסבר אניות לילה נמי אסור ואפילו נקבר המת ולפי שלא היו לה אוכלין נשרפה וכדר' יוחנן בן ברוקה דאמר בפסחים (דף פב.) גבי טמאו בעלים של פסח אף זה ישרף מיד שאין לו אוכלין ואין טעון עבור צורה: שאינו

קסבר מפני טומאה נשרפה. הוה מצי למימר כדבסמוך לתנא דבי רבי ישמעאל דקסבר מפני אניות נשרפה והן הקריבו אתי לאזהרה

אף אני אביא זר שמוזהר כו'. לכך צריך לטעמא דלאזהרה משום דלא תימא טמא בקרבן לבור וכהן גדול אונן יוכיח כדפרישית ומהאי טעמא נמי צריך לקמן [כ] בערל הלכתא גמירי לה דלא [טו] אתי בק"ו: **היכן** מוזהר. תימה ניחא מוהקריבו בני אהרן דדרשי' (לקמן דף לב.) מקבלה ואילך מצות כהונה מיהו עדיפא משני לאו גמור מוכל [טו] זר לא יקרב: **הג"ה דלמא שרי בבמה.** והאי דלא חשיב אונן לקמן בסוף מכילתין (דף קיג.) בדבריה שבין במה גדולה לבמה קטנה כדחשיב היהון ובגבי שרת דילמא תנא ושייר דשייר נמי יושב: **ומה יושב שאוכל.** כגון במורס מקדשים [יז] [ט] ובכור: **מה ליושב שכן פסול לעדות.** צריך ליזהר שלא לדון ע"פ עדות דמיושב ובגבו אשה צריך ליזהר יותר ושמא דיעבד אין לחוש דאמר בירושלמי פ' ד' מיתות [ה"ח] גבי מבדר את הסם והדיינין עומדין על רגליהם מיכן לדיינין שקבלו עדות מעומד שדנין על פי עדותן ומשמע התם דכי היכי דאין עכובא ביטיבת הדיינין אע"פ שיש להם ליושב מן התורה ה"נ אין עכובא בעמידת העדים אע"פ שיש להם לעמוד מן התורה. הקשה ה"ר אפריים כהן גזלן יהא פסול לעבודה קל וחומר מבעל מוס שכשר לעבודה ואם עבד חילל ולייתי מבעל מוס ומחד מהנך ולאו קושיא היא דכיון דגזלן אינו מוזהר לא אתי מינייהו כדפרישית לעיל:

מיושב תלמיד חכם. א"כ הא דאמרי' (שבועות דף ל.): דתלמיד חכם לא ליזל אסהודי לקמיה דזוטר מיניה לאו משום דצריך לעמוד אלא משום זילותא דהא אי אזיל (אם) הני מילי לממונא אבל לאיסורא ילך להעיד אין חכמה ואין תבונה לנגד ה' ותימה בסנהדרין (יט.) דאמרו לו ליגאי עמוד על רגליך ויעידו בך והא מלך עדיף מתלמיד חכם דמלך אין יכול למחול על כבודו ותלמיד חכם יכול למחול וי"ל דלא דמי דטעמא דמחיל תלמיד חכם משום דתורה דידיה היא אבל מלך כתיב שתהא אימתו עליך אין זה שלו אלא של אחרים ואין יכול למחול [מ] זה ולגבי מצות יכול למחול [נ] דאם מוחל על כבודו [טו] בשביל כך לא ייחס שלא תהא אימתו עליך ועוד יש לומר דעובדא דיגאי דיני נפשות הוה ודיני נפשות אפילו תלמיד חכם עומד ואם תאמר היכי גמר מיושב תלמיד חכם מה ליושב תלמיד חכם שכן פסול לחליצה דחליצה בעי מעומד כדאמר שילהי מצות חליצה (יבמות קו.) בתי עמודי וטעמא משום דכתיב ועמד ואמר ומיהו [ב] טעמא על כרחין דחליצה מעומד לאו משום ועמד ואמר דמי כתיב ויעמד ויאמר כדדייק פ' בתרא דמועד קטן (דף כא.) גבי קרייעה אלמא טעמא משום דהוי כמו דין ויכול תלמיד חכם ליושב ובדיעבד [בא] אם חלצה מיושב כשרה תדע דהא תניא חלצה בין עומד בין יושב בין מוטה כשרה ואי מקרא דועמד ואמר בעינן מעומד אם כן ליהוי עכובא מקרא דכתה אלא מטעם דין הוי כדפרישית ובספרי [ב] דדרשי עומד מקרא דועמד ואמר אמקבתא הוא [ג]: הגה"ה ואם תאמר מה ליושב שכן אסור בעזרה כדאמר (יומא דף כה.) אין ישיבה בעזרה אלא למלכי בית דוד ושמא אינו מן התורה תדע דאי דאוריתא אמאי צריך קרא לקמן (דף כג.) ליושב למצוה תיפוק ליה דאפילו בלאו עבודה אין ישיבה ומיהו [ד] אינטריך קרא לעובד בהשתחוואה [ה]:

זר שאינו אוכל. בקדשי קדשים: **שכן עשה בו קרב למקריב.** המוס פוסל בקרבן כדרך שפוסל בכהן: **טמא יוציא.** שלא עשה בו קרב כמקריב שאין בהמה מקבלת טומאה מחיים כשם שהכהן טמא וכתיב ויזרו ולא יחללו אלמא טמא שעבד חילו: **שמוזהרין.** שלא לעבוד טמא מוינזרו בעל מום [ט] מולא יגש: **הילא מוזהר.** זר: **אי נימא מוינזרו.** דרשא [ג] ליה להאי קרא בני ישראל להזהיר זרים כדאמר לעיל: **חילול בגופיה לחיב.** וק"ו למה לך: ה"ג **מה להלן כו' שכן לא הופרה** [ד] **בגמה.** בגמת יחיד (בגמה) בשעת היתר הבמות דתנן בפ' בתרא (לקמן קיג.) הזמן והגותר והטמא שוין בזה ובזה ובבדייתא תניא [ה] עלה דבריה ששותה במה קטנה לבמה גדולה דם מתיר ומפגל ומומין תאמר בזר שכשר בבמה כדתנן התם אלו דבריה שבין במה גדולה לבמה קטנה וקתני התם כיהון ובגבי שרת [ו] וקרלאי [ז] נמי מוכחי בגדעון ומנוח ושמואל שהקריבו בבמה [ח]: **אונן.** ילפינן לקמן מקרלאי אם עבד חילו: **שכן אסור במעשר.** דכתיב לא אכלתי באוני (דבריה כו): אונן מוזהר שלא יעבוד דכתיב בכהן גדול ומן המקדש לא יצא ולא יחלל הא אחר שלא יצא חילל: **דלמא שרי בבמה.** דגבי אונן כתיב ומן המקדש: **יושב אם עבד חילו.** לקמן ילפינן לה בפירקין [דף כג.]: **שכן פסול לעדות.** דאמרי' במס' שבועות (דף ל.) ועמדו שני האנשים בעדים הכתוב מדבר: **ומשני מיושב תלמיד חכם.** הכא [ו] מייתי לה דכשר לעדות כדאמרי' התם (שם) שבית דין חולקים לו כבוד ומושיבים אותו: [**שם יושב**]. מלינו [ז] שם [ח] יושב בעלמא שפסול לעדות משום שם יושב תאמר בשם זר שאינו נפסל לעדות משום שם זרות: **שם יושב לא פריך.** הואיל והוא יושב ת"ח דמייתי מייתי לק"ו כשר לעדות: **ומחד מהנך.** אונן או טמא או בעל מום: **ויושב דכשר בבמה מנא לן.** דלא נפרך שכן לא הותרו בבמה דהא מדשבקיה רב משרשיא לקל וחומר לבעל דאונן וטמא ובעל מוס ונקט ויושב משום הני [ט] פירכי שבקיה דלא משכחת היתר בבמה בהדיא לחד מיינייהו הכא מנליה: **לעמוד לפני ה'.** במקדש הוא דבעי' עמידה: **אונן מנלן.** דפסול כדקתני מתני': **ומן המקדש וגו'.** לעיל מייתי כתיב לאביו ולאמו לא יטמא וכהן גדול משמעי וסמיך ליה ומן המקדש וגו' כלומר אף ביום שמתו אביו ואמו אין צריך לצאת מן המקדש אלא עומד ומקריב ולא יחלל שאין הקדשים מתחללין בכך הא הדיוט שלא יצא ועבד חילו: **הן הקריבו.** הן היום הקריבו וגו'. מתשובתו של אהרן אתה לומד מה אמר לו משה מדוע לא אכלתם כו' שמא בגיך הקריבוה באניות [י] שהיו אונים על נדב ואביהוא ופסלתיה [יא] ולכך נשרפה אמר לו אהרן וכי הן הקריבו והלא הדיוטות הן ופסולין לעבודה אני הקרבתי שאמרת לי [יב] ועשה את קרבן העם וגו' ואני כהן גדול ומקריב אונן מכלל דאי אינהו אקרוב דשפיר אשתרוף ולא היה משה אומר להם מדוע לא אכלתם: **מי כתיב הא אחר כו'.** דלמא אחר נמי לא חילל ודידיה אינטריך ליה למיסרייה דלא תימא מתוך חיסודו [יא] וקדושתו יתירא הוא פסול אונן: **קסבר מפני טומאה.** שנגע בה נשרפה ולא הוחכר שם אניות לענין הקרבה והן [יג] הקריבו ה"ק הן היום הלא עדיין יום הוא והיינו [יב] אסורין בקדשים [יג] לאכול עד הערב ומתוך [יד] כך אירע בה טומאה באונס. ואיכא תנאי דפליגי לקמן (דף קא.) בהא חד אמר מפני טומאה נשרפה וחד אמר מפני אניות נשרפה שלא היו יכולין לאוכלה אפילו לערב דקסבר אניות לילה נמי אסור ואפילו נקבר המת ולפי שלא היו לה אוכלין נשרפה וכדר' יוחנן בן ברוקה דאמר בפסחים (דף פב.) גבי טמאו בעלים של פסח אף זה ישרף מיד שאין לו אוכלין ואין טעון עבור צורה: שאינו

קסבר מפני טומאה נשרפה. הוה מצי למימר כדבסמוך לתנא דבי רבי ישמעאל דקסבר מפני אניות נשרפה והן הקריבו אתי לאזהרה

אף אני אביא זר שמוזהר כו'. לכך צריך לטעמא דלאזהרה משום דלא תימא טמא בקרבן לבור וכהן גדול אונן יוכיח כדפרישית ומהאי טעמא נמי צריך לקמן [כ] בערל הלכתא גמירי לה דלא [טו] אתי בק"ו: **היכן** מוזהר. תימה ניחא מוהקריבו בני אהרן דדרשי' (לקמן דף לב.) מקבלה ואילך מצות כהונה מיהו עדיפא משני לאו גמור מוכל [טו] זר לא יקרב: **הג"ה דלמא שרי בבמה.** והאי דלא חשיב אונן לקמן בסוף מכילתין (דף קיג.) בדבריה שבין במה גדולה לבמה קטנה כדחשיב היהון ובגבי שרת דילמא תנא ושייר דשייר נמי יושב: **ומה יושב שאוכל.** כגון במורס מקדשים [יז] [ט] ובכור: **מה ליושב שכן פסול לעדות.** צריך ליזהר שלא לדון ע"פ עדות דמיושב ובגבו אשה צריך ליזהר יותר ושמא דיעבד אין לחוש דאמר בירושלמי פ' ד' מיתות [ה"ח] גבי מבדר את הסם והדיינין עומדין על רגליהם מיכן לדיינין שקבלו עדות מעומד שדנין על פי עדותן ומשמע התם דכי היכי דאין עכובא ביטיבת הדיינין אע"פ שיש להם ליושב מן התורה ה"נ אין עכובא בעמידת העדים אע"פ שיש להם לעמוד מן התורה. הקשה ה"ר אפריים כהן גזלן יהא פסול לעבודה קל וחומר מבעל מוס שכשר לעבודה ואם עבד חילל ולייתי מבעל מוס ומחד מהנך ולאו קושיא היא דכיון דגזלן אינו מוזהר לא אתי מינייהו כדפרישית לעיל:

מיושב תלמיד חכם. א"כ הא דאמרי' (שבועות דף ל.): דתלמיד חכם לא ליזל אסהודי לקמיה דזוטר מיניה לאו משום דצריך לעמוד אלא משום זילותא דהא אי אזיל (אם) הני מילי לממונא אבל לאיסורא ילך להעיד אין חכמה ואין תבונה לנגד ה' ותימה בסנהדרין (יט.) דאמרו לו ליגאי עמוד על רגליך ויעידו בך והא מלך עדיף מתלמיד חכם דמלך אין יכול למחול על כבודו ותלמיד חכם יכול למחול וי"ל דלא דמי דטעמא דמחיל תלמיד חכם משום דתורה דידיה היא אבל מלך כתיב שתהא אימתו עליך אין זה שלו אלא של אחרים ואין יכול למחול [מ] זה ולגבי מצות יכול למחול [נ] דאם מוחל על כבודו [טו] בשביל כך לא ייחס שלא תהא אימתו עליך ועוד יש לומר דעובדא דיגאי דיני נפשות הוה ודיני נפשות אפילו תלמיד חכם עומד ואם תאמר היכי גמר מיושב תלמיד חכם מה ליושב תלמיד חכם שכן פסול לחליצה דחליצה בעי מעומד כדאמר שילהי מצות חליצה (יבמות קו.) בתי עמודי וטעמא משום דכתיב ועמד ואמר ומיהו [ב] טעמא על כרחין דחליצה מעומד לאו משום ועמד ואמר דמי כתיב ויעמד ויאמר כדדייק פ' בתרא דמועד קטן (דף כא.) גבי קרייעה אלמא טעמא משום דהוי כמו דין ויכול תלמיד חכם ליושב ובדיעבד [בא] אם חלצה מיושב כשרה תדע דהא תניא חלצה בין עומד בין יושב בין מוטה כשרה ואי מקרא דועמד ואמר בעינן מעומד אם כן ליהוי עכובא מקרא דכתה אלא מטעם דין הוי כדפרישית ובספרי [ב] דדרשי עומד מקרא דועמד ואמר אמקבתא הוא [ג]: הגה"ה ואם תאמר מה ליושב שכן אסור בעזרה כדאמר (יומא דף כה.) אין ישיבה בעזרה אלא למלכי בית דוד ושמא אינו מן התורה תדע דאי דאוריתא אמאי צריך קרא לקמן (דף כג.) ליושב למצוה תיפוק ליה דאפילו בלאו עבודה אין ישיבה ומיהו [ד] אינטריך קרא לעובד בהשתחוואה [ה]:

מסורת הש"ם

[א] [קידושין כפ. וש"נ], [ב] עי' ירושלמי פסחים ספ"ה, יומא פ"ג ה"ב, סוטה פ"ד ה"ז, [ג] עי' בליקוטים בע"ב [ד] [לקמן קפ.] ירושל' פסחים פ"ז ה"ט עיי"ש, [ה] שם כא כא, [ו] גדעון - שופטים ו כד, מנוח - שם יג יט, שמואל - ש"א ז ט, [ז] עי' ל"ק וע' כרמב"ן בתומס פרשת שמיני ויקרא י ו, [ח] שם ט ז, [ט] פסחים עו:, [י] לקמן צט., [יא] דף כב:, [יב] [וע"ע מו' יומא כה. ד"ה קידושין, [מ] קידושין לב:, [נ] סוטה מא:, [ס] דברים רצ, [ע] [וע"ע מו' יומא קנ. ד"ה כין עומד ותו' שבועות ל. ד"ה מלוכן], [פ] עי' ל"ק מה שהביא בשם שו"ת תמונת שמואל, [צ] [וע"ע תיר' יומא כה. ד"ה אין ותו' סוטה מ: ד"ה והאמר, ועיין רש"י סנהדרין קפ: ד"ה גמירי כו' הלכה למשה מסיני]:

הגהות הב"ח

(א) גמ' ומה יושב: (ב) רש"י ד"ה ה"ג מה וכו' תניא עלה. נ"ב סוף המסכת וע"ש: (ג) ד"ה קסבר וכו' והן היום הקריבו:

גליון הש"ם

[רש"י ד"ה ה"ג מה לחצד וכו' וקראי נמי מוכחי בגדעון ומנוח ושמואל שהקריבו בבמה. עי' מנחות דף ו ע"ב בתוס' ד"ה וכי תימא מנמה וכו']:

מוסף רש"י

מה ליושב שכן פסול לעדות. דכתיב כי יקום עד חמס בשם וסמיך ליה ועמדו (שבועות ל.) ומן המקדש לא יצא ולא יחלל. ודרשינן לה בגמ' אבל ואמו שאינו צריך לצאת מקדושתו כלל להיות עומד ומקריב, כי לא חילל עבודתו בכך, ומינה ילפינן הא כהן הדיוט שלא יצא חילל (יומא יג.): מי כתיב הא אחר שלא יצא חילל. מי כתיב בכהן הדיוט גופיה חילול, מכלל דמכהן גדול דכתיב ביה אונן אינו מחלל הוא דקא אתי (סנהדרין פג: פד.): **מפני** טומאה נשרפה. שנגע בה טומאה בחטאת של שעיר ראש חדש שקריבה בו ביום שהוקם המשכן בראש חדש ניסן, והוא היה שמיני למנויים, ושלשה שעירים קרבו בו ביום, שעיר נחשון ושעיר ראש חדש ושעיר שבא לשעה, דכתיב קחו שעיר עזים לחטאת, ואל ראש חדש נשרפה כדאמרינן לקמן (לקמן קא.):

שינויי נוסחאות

א) נ"ל היכן מוזהר אילימא מוינזרו (ש"ס וכ"ה ברש"י ותוס'): ב) זה כו' הצד כל"ל (ש"ס): ג) דדרשת ליה להאי בני ישראל כל"ל והסמר ממקך (ש"ס): ד) הוהרו (כי"ם): ה) בש"מ נוסף שהיו זרים: ו) תינת הבא נמתק (ש"ס). נ"ל התם (גליון): ז) כלומר מצינו ביושב. וכן נהגו במקום בשם זר גרים בזר (כתה"י): ט) הך פירכא כל"ל (ש"ס): י) ופסלוה (*ש"ס): יא) חשיבותו (ש"ס): יב) נ"ל ואני (גליון): יג) לאכול בקדשים (כי"ם): יד) נ"ל ובתוך (ש"ס): טו) נ"ל ולא (צ"ק): טז) מזור לא יקרב כל"ל (ש"ס): יז) מקדשים קלים ובכור דאי בשאר קדשים שאינם נאכלים אלא בעזרה הא אסור לישב בעזרה. א"נ אפילו בקדשי קדשים איירי וצורך קרבן שאני דכתיב למשחה נתתיו לך ודרשינן לקמן כדרך שהשרים אוכלים אותה כל"ל (ש"ס). ועי' פסקי תוס': יח) עי' טו"ק שמקיים הגירסא: יט) כבודו מפני המקום כל"ל (ש"ס): כ) ומיהו דלמא טעמא דחליצה כל"ל והסמר ממקך (ש"ס): כא) מתניתא ובדיעבד עד תיתא הגה"ה, מוקף בש"מ בחצאי לבנה: כב) השלמת הדברים מגלה בש"מ בקטע הקודם ע"ש:

עין משפט נר מצוה

א מיי' פ"ט מהלכות בית המקדש הלכה ג:

תורה אור השלם

1. וְגָלוּ עָלָיִךְ וְשָׁמְרוּ אֶת מִשְׁמֶרֶת אֹהֶל מוֹעֵד לְכֹל עֲבֹדַת הָאֹהֶל וְזָר לֹא יִקְרַב אֲלֵיכֶם: במדבר יח, ד
2. בָּעֵת הַהִוא הִבְדִּיל יְהוָה אֶת שֵׁבֶט הַלֵּוִי לָשֵׂאת אֶת אֲרוֹן בְּרִית יְהוָה לַעֲמֹד לִפְנֵי יְהוָה לְשָׁרְתוֹ וּלְבָרֵךְ בִּשְׁמוֹ עַד הַיּוֹם הַזֶּה: דברים י, ח
3. וְנִגַּן הַמִּקְדָּשׁ לֹא יֵצֵא וְלֹא יְחַלֵּל אֶת מִקְדַּשׁ אֱלֹהָיו כִּי נֵזֶר שֶׁמֶן מִשְׁחַת אֱלֹהָיו עָלָיו אֲנִי יְהוָה: ויקרא כא, יב
4. וַיְדַבֵּר אַהֲרֹן אֶל מֹשֶׁה הֵן הַיּוֹם הִקְרִיבוּ אֶת חַטָּאתָם וְאֶת עֹלָתָם לִפְנֵי יְהוָה וַתִּקְרֶאנָה אֹתִי כָּאֵלֶּה וְאָכַלְתִּי חַטָּאת הַיּוֹם הֲייִטַב בְּעֵינֵי יְהוָה: ויקרא י, יט

שיטה מקובצת

ומאן לימא לן כו'. דכתיב ומן המקדש לא יצא ולא יחלל ודייקינן הא אחר שלא יצא חילל, ודוקא במקדש כדקאמר קרא אבל בכמה לא, וא"ת הכיצד ס"ל הכי לאונן אסור בבמה והא מן המקדש כתיב בקרא, וי"ל דס"ל משום רבותא דכהן גדול בקניים לגיא יצא אפילו מן המקדש אבל לעולם ה"ה בבמה. וא"ת והא מלגא תני ליה לקמן (דף קיג.) גבי מיגוע דבמה גדולה לקטנה דלמא אסור בבמה, וי"ל דתנא ושייר, וכ"ת מאי שייר דהאי שייר, שייר יושב (מהר"פ): אונן מנלן. פנהדרין דף פ"ד ע"ב: מי כתיב הא אחר שלא יצא חילל. וא"ת מאי קאמר, אם איתא דאחר נמי לא חילל הוי ליה למכתב גבי כהן הדיוט ולא גבי כהן גדול, וי"ל דאי כתביה גבי כהן הדיוט הוי אמינא הא כה"ג אם עבד חילל דמתוך חמיצות הוא דפסל בקל ומתוך העבודה. כך פי' הקונטרס: **קסבר מפני טומאה.** שנגעה בה בשרפה, ולא הוחכר שם אניות לענין שריפה. וכ"ת והלא אמת היא שהיו אונין (וי"ל) וא"ל דאפילו בלא אונין היה אבל מלך כתיב בלא מומאה איתמו עליך אין זה שלו אלא של אחרים ואין יכול למחול [נ] דאם מוחל על כבודו [טו] בשביל כך לא ייחס שלא תהא אימתו עליך ועוד יש לומר דעובדא דיגאי דיני נפשות הוה ודיני נפשות אפילו תלמיד חכם עומד ואם תאמר היכי גמר מיושב תלמיד חכם מה ליושב תלמיד חכם שכן פסול לחליצה דחליצה בעי מעומד כדאמר שילהי מצות חליצה (יבמות קו.) בתי עמודי וטעמא משום דכתיב ועמד ואמר ומיהו [ב] טעמא על כרחין דחליצה מעומד לאו משום ועמד ואמר דמי כתיב ויעמד ויאמר כדדייק פ' בתרא דמועד קטן (דף כא.) גבי קרייעה אלמא טעמא משום דהוי כמו דין ויכול תלמיד חכם ליושב ובדיעבד [בא] אם חלצה מיושב כשרה תדע דהא תניא חלצה בין עומד בין יושב בין מוטה כשרה ואי מקרא דועמד ואמר בעינן מעומד אם כן ליהוי עכובא מקרא דכתה אלא מטעם דין הוי כדפרישית ובספרי [ב] דדרשי עומד מקרא דועמד ואמר אמקבתא הוא [ג]: הגה"ה ואם תאמר מה ליושב שכן אסור בעזרה כדאמר (יומא דף כה.) אין ישיבה בעזרה אלא למלכי בית דוד ושמא אינו מן התורה תדע דאי דאוריתא אמאי צריך קרא לקמן (דף כג.) ליושב למצוה תיפוק ליה דאפילו בלאו עבודה אין ישיבה ומיהו [ד] אינטריך קרא לעובד בהשתחוואה [ה]:

תוד"ה מה ליושב כו'. (תוס' בסגנון אחר): [בב] דכתיב ומן המקדש לא יצא ולא יחלל. ומתשובתו של אהרן אתה לומד מה אמר לו משה מדוע לא אכלתם וגו' שמא בגיך הקריבוה, וי"ל דדרש ליה הכי וכי הם הקריבו אמתמיה. ומתשובתו של אהרן אתה לומד מה אמר לו משה מדוע לא אכלתם וגו' שמא בגיך הקריבוה, וי"ל דדרש ליה הכי וכי הם הקריבו אמתמיה. ומתשובתו של אהרן אתה לומד מה אמר לו משה מדוע לא אכלתם וגו' שמא בגיך הקריבוה כמו שאמרת לי קרב אל המזבח, והאמת מפני אניות נשרפה שלא היו לה אוכלים דקסבר אניות לילה דאוריתא היא: **מפני** טומאה נשרפה. וקשה דמשמע דאם לא היתה טומאה נאכלה, והלא הם היו אונים ואונן אסור בקדשים, וי"ל דהיו יכולים לאכול בלילה דקסבר אניות לילה אינו אלא מדרבנן. ומיהו קשה איתך אינו יכולים לומר דבשביל טומאה נשרפה, הא משמע מקרא בפירוש דמפני אניות נשרפה מדכתיב ותקרבנה אותי כאלה. [וי"ל דהטומאה] הרעה לאם בערב והיינו דקאמר אהרן הן היום לא היו יכולים לאכול בשביל הטומאה ואיה שואל למה לא אכלו ביום בפניות כמו שאכלו את המעמד, ואהרן אמר לו ואלכלה חטאת היום כלומר אם אמרו מקרבי אשה יאמרו אינהו אביר אשתרוף, וי"ל דהן הקריבו אינו שביר אשתרוף, וא"ל דהן הקריבו אינו בחמיה אלא הן [כמו] הנה ובניומות, כלומר הן עדיין היה יום (בזריקה) דמה והיינו לאסורים לאכול בקדשים עד הערב ובתוך כך אירעה טומאה. ועוד יש מפרשים [הן הקריבו בחמיה] כלומר אני הקרבתי, [ולא] משום דאם הקריבו אותו אינו ביאיה פסול, אלא היא אומר לו אתמה ומתקרבה אותי כאלה שהיו בניו אונים וגם אני הייתי אונן כמו כן ולכך לא אכלנוה לאונן אסור בקדשים, ובלילה היינו יכולים לאכול לולי מפני הטומאה שאירעה בה. וא"ת למה דחק עצמו לומר כו' [בג] דא"כ מאי היום דקאמר דמשמע דוקא יום, בשלמא אי אמרינן מפני הטומאה נשרפה הייינו דקאמר היום לומר עדיין יום הוא ואינו אוכלים ובתוך כך נאכלה אינו אלא לאונן אסור בקדשים, ובלילה היינו יכולים לאכול לולי מפני הטומאה שאירעה בה. אבל אי מפני אניות נשרפה אין אנו יכולים ליאכל [היום דקאמר] כך דכי קאמר מפני אניות נשרפה ל"ל ולא היה בו דבר אחר רק מפני אניות ובשביל כך הניחו לאכול אפילו בלילה. וא"ת ואיהך דקאמר מפני אניות נשרפה איתך מפרש [הן הקריבו], וי"ל דדרש ליה הכי וכי הם הקריבו בחמיה. ומתשובתו של אהרן אתה לומד מה אמר לו משה מדוע לא אכלתם וגו' שמא בגיך הקריבוה, וי"ל דדרש ליה הכי וכי הם הקריבו בחמיה. ומתשובתו של אהרן אתה לומד מה אמר לו משה מדוע לא אכלתם וגו' שמא בגיך הקריבוה [בד] [תוס' בסגנון אחר]: **תוד"ה** מה ליושב כו'. משמע מהכא דיושב פסול לעדות וא"כ לריך ד' כי היכי דאין כו' ד"ע אין עיכובא בעמידת העדים כיון דתרוייהו מחד קרא נפקא. לכך י"ל דפריך הכי מה ליושב שכן פסול לעדות לכתמלה (מהר"פ): **ד"ה** מיושב. **ובספרי** דדרש עומד מקרא וכו' **אסמכתא הוא.** אבל מכל מקום קשה דאיכא למיפרך מה ליושב מ"מ ש